

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előrefizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Egy új intézmény.

A rimaszombati nőgyesület régóta foglalkozik a cseléd-kérdés megoldásával. Nincs az országnak olyan pontja, a hol ne panaszkodnának a cselédek rosszassága miatt. Hütlének, lelkiismeretlenek, fizetett kémekek s mindenek felett tudatlanok

E miserabilis állapoton csak úgy lehet segíteni, ha a százfélé képzőintézetet megszorítjuk még egygyel: a cselédképző intézettel, melyben 12-16 éves leánygyermeknek szakszerű oktatásban részesülnek.

A dühöngő humanizmus mai korszakában ez intézmény igazán szép és nemes elvek megvalósításában keresi alapját: a leendő cselédeket, mint a családnak külső tagjait, megtanítani hűségre, lelkiismeretre, becsületességre s rászoktatni a lankadatlan munkára s ez által kenyeret adva kezökbe, megmenteni őket az elzülléstől.

Elvileg nagyon szép egy ilyen intézet létesítése, de a gyakorlati kivétel valóságos probléma, melynek megoldására tudunkkal eddig még kísérletek sem tettek. A rimaszombati nőgyesület az első hazánkban, mely az ezerféle elméletből kiragadott egy kérdést s annak gyakorlati megoldására kísérletet tesz. Az intézet felállítására céljából megfelelő helyiséget bérelt s felfogadta annak vezetőjét is egy praktikus ismeretekkel bíró gazdasszony személyében.

Most már az a kérdés, hogy a 10-20 leányka mivel fog naponként foglalkozni s foglalkozása közben miként tanulja meg mindazt, a mire egy polgári család háztartásában szükség van? Mert előre megállapított tan- és munkaterv nélkül az új intézmény sikeresen nem működhetik. Pedig a munkatervet nem ismerjük — s így az egész munkalmat távolról szemlélve, nem tudjuk elképzelni, hogy azok a cselédcsemeték minő eszközök segítségével fogják megismerni a házi munkakör ezerféle ágában össze vissza futó szálait. Mert a cselédtudomány három főcsoportja van: tisztogatás, főzés, kerti munka. Ezek-

ben a csoportokban az elméleti oktatás nem ér egy vigalmas kiáltást. Erre gyakorlat és megfelelő segítő eszközök szükségesek. Szükséges volna pl. egy polgári igényeknek megfelelően berendezett lakás, egy ebédlő, háló s egy ugynevezett szalón-szobával. Ebben a lakásban kellene a leendő cselédeknek a szükséghez képest naponként seperni, porolni, törölgetni, kefélni, surolni. Az intézetnek azonban ilyen lakása nincs.

Kellene továbbá egy konyha a megfelelően berendezett éléstárral. Itt tanulnak meg a főzés mélyseges titkait. Hát konyha csakugyan lesz, sőt éléstár is. De ez utóbbiban a megélhetésre szükséges főzelék anyagokon kívül egyéb aligha lesz. Így a főzés tudományából legfőképpen csak annyit fognak elsajátíthatni, a mennyinek megtanulására a szegénység — az életnek ez a legnagyobb tanító mestere — úgy is rászokta kényszeríteni még a cselédeket is.

Végül a kerti munka megtanulása céljából szükség van elegendő nagyságu kerti helyiségre is, hol gyakorlati uton a vetemények kezelése s általában a kerti növények ápolása körül sok hasznos dolgot sajátíthatnak el. De ez a foglalkozás csak hat hónapig tart s a másik hat hónapban át a kertben még van olyan teendő, a mi mindennapos munkásságot igényelne.

Ennélfogva a meglehetősen szerény, sőt csaknem primitív eszközökkel rendelkező új intézmény életének első perceiben is már előtérbe tolnak az a kérdés, hogy a növendékek mivel fogják agyonütni a napot? Tisztogatnak? De hol? Főznek? De mit? Három szobát 12 leány kitisztít és rendbehoz egy jó félóra alatt. Kőmennyag-levest, krumpelit, lencsét és babot — mert ilyen forma lesz az ó étlapjuk — tudni fognak főzni három hét alatt s azontul összes tanulmányaik legfőképpen csak szakadatlan ismétlésekből fog állani.

Meglehet, hogy ez nem így lesz. Meglehet, hogy a leánykák az egész napon át fognak valamivel foglalkozni s csupán azért okoskodunk a fentebbi formában, mert a munkatervet nem ismerjük, — de az egészen bizonyos, hogy a

nőgyesületnek nemes intenciói vannak s ez intenciók megvalósítására segítő kezet kezet kell nyújtani az egész társadalomnak, hogy ennek alapján az intézet nemcsak szervezetében, hanem munkarendjében is mentől rövidebb idő alatt kifejezedjék s legalább a helyi cselédügy-reformálásának forrása lehessen.

Ezért helyesnek tartanók, ha a napi munkarendbe felvételnek bizonyos házi ipari tárgyak előállításának szakszerű tanítása is, például: a fonás, szövés, varrás, népies himzés, (kalotaszegi varrottas), gyékényfonás (szatyrok, munkakosarak, szőnyegek, stb), mint a melyeknek tudása kenyeret adhat a szegény leány kezébe, még abban az esetben is, ha mint cseléd nem tudna megélni. Ezt annyival inkább helyesnek tartanók, mert megvagyunk győződve arról, hogy az intézmény létesítői nem ézelőzták csupán azt, hogy a gondjaik alá vezető gyermekeleányokat 16 éves korukban — tehát épen akkor, mikor az erkölcsi gondozásra legtöbb szükségük van — a mindennapi élet lejtős útjaira bocsássák anélkül, hogy valami olyan eszközt ne adnának kezükbe, melylyel esetleg a nyomor örvényéből magukat kiragadhassák.

Mert a kenyérkeresetnek utolsó előtti terrena a cselédpálya, a mely után, már csak a hajléknélküli napszámos következik, ki csak abban az esetben táplálkozik, ha dolgozik és tud is valamit dolgozni. S vajjon jót állhatnak e az intézet létesítői arról, hogy minden növendékük jó cseléd lesz.

Reméljük, hogy ezt a problémát sem fogják teljesen megoldás nélkül hagyni s a munkarend megállapításánál figyelmet fognak fordítani arra is, hogy a cseléd-tanfolyam bevégezése után a növendékek — ha valamely ok folytán cselédnek nem válhatnak be, — ne dobassanak ki az élet forgatagába mentő eszközök nélkül.

Ebben a reményben szívesen üdvözöljük a nőgyesület vállalkozását s bizva a társadalom nemes támogatásában, munkásságára sikert kívánunk. —s.

TÁRCZA.

A Királyhegyen.

Irtá: HORVÁTH ZOLTÁN.

Béreczes-völgyes Gömörvármegyének északi határán domborodik az a hatalmas magaslat, a mely magasságánál fogva is megérdemli a király nevet, mert a mellette elhúzódó csucokra mind lefelé tekint, nálánál magasabb nincs sem a gömör szépei hegyekben, sem az Osztrószki Veporban, sem saját hegyvonulatában: az Alacsony Tátrában, csupán az északra meredő sziklabérc, a Magas Tátra fala mutathat hozzá hasonló és őt fölülmuló csucokat az ország határán.

Hogy Királyhegynek miért nevezik? Annak meg tudásáért a távoli múlt ködös regéibe kell visszatekintnünk. Hatalmas király szerette ennek a hatalmas bércnek erdeit, szívesen vadászgatott bennük a magyarok fénykorában Hollós Mátyás király. Ugy látszik, ezért lett király hegye az igazságos, népszerű, szeretett királyról, a ki ezen a háborgó vidéken is rendet tudott teremteni és az uri renden lévőket megtanította, hogy becsüljék meg a szegény föld népének verejtékes munkáját.

A Királyhegy nem hiában, hogy a magasban trónol, nem minden nap tart fogadó napot, hanem igen gyakran felhőpalástba burkolózva elzárkózik a kíváncsi szemek elől. Már régen vágyódom reá fölmenni, évek óta s nehéz alkalmas időt találni. Háromszor mentem el mellette úgy, hogy kétszer megáztatott s harmadszor is boros volt az ég. Ő felsége rossz kedvű volt, nem akart fogadni. Végre az idén nyár végén sikerült eső utáni időben olyan napot találni, a mikor még bárány felhők sem mutatkoztak a Királyhegy tájékán.

Ha Murány felől közeledünk a Királyhegy felé, a Vöröskőhöz vezető uton szembetűnő impozáns tömegével s ha Telgárt felé közeledünk, a hol a Garam vize mint kis patakocská csörgedez, onnan úgy tűnik fel a Király-

hegy, mintha gigászi erők vagy 4 helyen fölemelgették volna a tömegét.

A felső Garamvölgyről végigtekintve 8-10 ilyen oldal emelkedést is mutat a völgyek között.

A Királyhegyre több út vezet fel. A turisták leggyakrabban a Szepesség felől vagy a dobsinai jégbarlangtól látogatják. A Szepesség felől idevezet a vernári út. Ez a leghosszabb, de legkényelmesebb. A dobsinai jégbarlang felől Puzstamezről emelkednek föl ide. A puzstamezei út felső szakaszában egyesül a telgárti uttal. Egy szepességi turista könyv ezt a 3 utat említi s a két elsőt ajánlja. Mi azonban a telgárti utat választottuk. Ezenkívül más utakon is föl lehet jutni az oromra. Így pl. a Sumjáczról vezető út a legrövidebb, de legmeredekebb. Azonban ennek meredeksége is nagyon távol áll a tátrai magaslatok meredekségétől s azokhoz hasonlítva könnyű út számba megy, csak a sok szikla teszi nehezzé.

Vezet még út több helyről, így pl. Pohorelláról, ez azonban távolabb esik a legmagasabb csucs fekvésétől.

A ki a Királyhegyre akar feljutni, jól teszi, ha vezető fogad, mert másként eltévedhet a hatalmas fenyvesek tömkelegében, mert a hegységet úgy 1600 méter magasságig sűrű fenyves erdők borítják s csak a vágások helyén nyílik szabadabb kilátás. A felsőbb régiókban könnyebb eligazodni, mert ott a szabad mezőn semmi sem zárja el az utat.

Tisztaségtudó telgárti ruthén volt a vezetőnk, avval a feltűrt karimájú kalappal, fehér darócruhában és bocskorban, a mint ez a vidéken divat s az oldaláról hátralogó szíjkarély dísznek fölkapcsolva. Mint katonaviselt ember egy keveset magyarul is tudott.

Telgártól az ut egyideig a Garam egyik ága mentén kanyarodik fölfelé s úgy igyekszik föl, hogy később áttér a Gölneiz völgyébe és hátulról vezet föl az oromra az északi oldalán.

Az uton kemény táblás szürke kövekre lépünk, a melyekről kevés vizsgálattal megállapíthatjuk, hogy gnájsz darabok. Ezekkel azután fölfelé is mindenütt találkozunk, mert az egész hegységet ez a kőzet alkotja, a mely

szürke és kemény, mint a gránit, de abban különbözik tőle, hogy réteges, palás szerkezetű. Így ezt a hegységet földkérgünk legrégebb részeihez kell számítanunk, mert a gránit, gnájsz és egyéb kristályos kőzetek akkor szilárdultak meg, mikor még nem volt élet a földön.

Hanem pompás fenyvesben járunk, leginkább lucfenyők között, a Gölneiz völgye felé hatalmas vágásokban temérdek apró, de édes málnát szedhetünk s mindenfelé, mint a gaz, annyi a fekete és a vörös áfonya.

Jó órái ut után találtunk egy csinos új erdei lakot fenyőfákból szépen összeillesztve s deszkával kárpitozva belső oldalán, de még nincs készen, rövid időn herezegeti ura kirándulásait várja. Mi főlegb meggyünk éjjeli szállásra, közelebb az oromhoz.

Majd egy órai erdei ut után el is érjük azt a fenyves erdő határa felé. Azontul már kevés a lucfenyő, hanem a törpe fenyőfajok váltják föl s így tisztába jöhetünk vele, hogy a tengerszint föltt vagy 1400 méter magasságban vagyunk. Ez a ház is fából van s a szobáját fűteni lehet, a mire éjjel szükség is van ilyen magasságban. Epen a ház alatt szép tiszta forrás vize bugyog elő a gnájsz darabok közül. A tanya tehát el van látva szükségességekkel.

Késő délután értünk fel s így csak egy kisebb kirándulást tettünk fölfelé oda, a hol a törpefenyő is megszűnik s így szabad a mezőre a kilátás Szepes és Liptó felé. Esti ködbe burkolva ott állott a Magas Tátra sziklafala, de némi széttekintés után lementünk az éjjeli szállásra, hogy napfeljöttkor felmászhasunk az oromra.

Az éjjeli szállás kérdése bizony olyanforma megoldást nyert, hogy falócákra széna-szalma hiányában fűvet, lombot terítettünk s arra pokróczot, meg köpönyeget. Így azután sikerült az alvás hajnalhasadásig. Napfölkeltkor még reggeli ködbe burkolóztott a tájkék s a nap sugarai alig tudtak áttörni a keleti ködön, — lent a völgyekben pedig dértől csillogott a fű s mint felmenet közben tapasztaltuk, a víz is megfagyott a csermely medrében.

Eleintén dideregve haladtunk a fenyvesben, majd a henyé fenyő bokrai közt temérdek áfonyával tarkított

Evi beszámolás.

A rimaszombati m. kir. földmives iskola múlt évi vizsgájáról megemlékezve, ígéretet tettük, hogy az intézet működéséről szóló tartalmas igazgatói jelentést közzé fogjuk.

Nekünk kötelességünk kulturális és egyéb közintézményeink működését figyelemmel kísérni, s szívesen nyújtunk alkalmat a nagyközönségnek, hogy értesüljön az ilyen intézmények fejlődéséről és sikereiről.

A földmives iskola derék igazgatója *Fekete Pál* a miniszteri előírás követelménye szerint beszámol az iskola múlt évi működéséről, s közérdekű jelentéséből adjuk a következőket:

„A mezőgazdálkodás szerintem a legszebb, legnemesebb és legrégebb foglalkozás. A mily régi, a mily szép és a mily nemes ezen foglalkozás, éppen olyan nehéz is, ha azt okszerűen, helyesen és célirányosan végezzük. Ez a foglalkozás az, a mely az összes foglalkozások között megkívánja, hogy annak, a ki azt űzi, teljes mértékben meglegyen szakértelme és hivatásának érzete, mert csak ez által szeresheti meg mindazokat a cselekvési eszközöket, a melyre neki a mostani súlyos viszonyok között szüksége van.

Ezt a tudományt, vagyis az okszerű gazdálkodást ma már egy gazda fiú sem tanulhatja meg könnyű szerrel az apjától, mert azon számos ismereteket, a melyek egy értelmes kisgazdának bírnia kell, csak hosszú, fárasztó gyakorlati tanulmányozás és szorgalmas tanulás által sajátíthatja el.

Szerintem gazdasági és nemzeti átalakulásunknál igen sok függ attól, hogy kisgazdáink, földmives ifjaink; akik gazdálkodásunknak gerincét képezik, miképpen szerzik meg a szakértelmet és a kitartó munkakedvet. Népnünknek meg kell szoknia a folytonos munkát, a koronkint ismétlődő emberi munka helyett, mert csak gazdasági szakértelmen által vezetett folytonos munka teheti nagygyá és gazdaggá országunkat; ma még nem vagyunk berendezve sem elég szakértelme, sem a folytonos munkára, a kisgazda, a kisbirtokos éppen úgy, mint a középbirtokos egyoldaluan gazdálkodik, a mely egyoldalú gazdálkodás következménye a tulnyomóan nagy buza- és gabonagazdálkodás. Rosszul gazdálkodik majdnem minden társadalmi réteg, mert egész termelésükön a hagyományos külterjességet uralkodik. A gazdálkodás szelleme nálunk a *kereskedelem* és a *vállalkozás* szellemét messze elkerüli, mindezeknek legfőbb oka az, hogy konzervatív hajlamuk vagyunk és hogy *társadalmi és nevelési rendszerünkbe a gazdasági kiképzés nincs kellően elhelyezve és beállítva.*

Kivétel nálunk és ritkaságunkba megy a szép és nagy jövedelmű gazdálkodás, hiányzik belőlünk a szükséges vállalkozási szellem és a megfelelő forgatóke. A mezőgazdasági munkásság és a kisgazdaság még nem érte el azt a társadalmi fejlettséget, a melynek elérésére okvetlen törekednünk kell. Ugy a kisgazda, valamint a közép- és nagybirtokosaink gazdaságunknak jövedelmét nem hagyják gazdasági befektetésekre, hanem fényűzésre, cifrázkodásra és fölösleges dolgok beszerzésére költi el, különösen szomorúan tapasztaljuk vidékünkön kisgazdáinknál, hogy törpe birtokának jövedelmét nem helyesen, okszerűen használja fel jó gazdasági eszköz és tenyésztésállat beszerzésére, hanem azokat ott meg nem illető cifra ruha és fényűzési tárgyak beszerzésére fordítja és így nem egyszer teszi magát ily módon nevetségessé és kisgazdaságát pedig teljesen külterjessé és csekély jövedelmet hozóvá s évről évre értékteletlenebbé.

Iskolánk igazgatósága fontos feladatának tartotta, hogy tanítványait azon két év alatt, a melyet vezetése alatt töltöttek — értelmes, józan gondolkodású takarékos kisgazdává nevelje. Hiába van jó hadvezér, ha rossz a katonája. Hiába fejlődik a mezőgazdasági tudomány és kultúra a legmagasabb fokra, ha nincs a végrehajtáshoz jó, értelmes kisgazda s ugyanilyen mezőgazdasági munkás, a ki munkájával, szorgalmával segítségére sieszen a tudománynak és a gyakorlati életben helyesen vigye át és alkalmazza mindazokat az ismereteket, a mire ott szükség van.

Végzetlenül fontos feladat az, hogy nemzetünk főfoglalkozása mennél sikeresebben üzessék, így mentül több eredményt, hasznot és jövedelmet szolgáltatasson az egyeseknek és az egyesekből alkotott nemzetnek.

Ha az ország mezőgazdasága fejlett, akkor az ipar, kereskedelem és az értelmiségi elem is fejlett, a minő arányban fejlődik nemzeti főfoglalkozásuk törzse, oly arányban boldogul az iparos, a kereskedő és az értelmiségi elem is.

A vezetésemre bízott földmives iskola tanulói a folyó iskolai évben is oly irányban lettek vezetve az igazgató és tanszemélyzet által, hogy azok az életbe lépve, hivatásuknak teljesen megfeleljenek.

Egész erővel arra törekedtünk, hogy nemzeti fő foglalkozásunkhoz értelmes, gyakorlati munkásokat képezzünk és hogy azok az élet küzdelmeit kibírják és a nehéz viszonyok között le ne törjenek. Teljes igyekeztünkkel arra törekedtünk, hogy a földmives ifjak azon része, a ki saját törpe birtokára megy haza gazdálkodni, kisgazdaságát értelmesen, szakértelmevel tudja kezelni és irányító hatást gyakorolhasson gazdátársaira, az ifjaknak azon része pedig, a kik kisgazdák és középbirtokosoknál mint munkavezetők óhajtanak alkalmazást nyerni, azok a hozzájuk fűzött reményeknek teljes mértékben megfeleljenek. Figyelmet fordítottunk arra, hogy tanulóink ez iskolából kikerülve, ne csak önmaguk legyenek képesek minden gazdasági munkát okszerűen végezni, hanem ezekre másokat is megtudjanak tanítani. A tanításnál a főszóly arra lett fektetve, hogy az egyes munkáknak a helyszínen való begyakorlása mellett, a munkának értelmes végrehajtása is megmagyaráztassék.

Az elméleti tanítás pedig a nélkülözhetetlen alapismereteket felölelve, magyarázó és gyakorlati irányban haladt. Az elméleti tárgyak tanítása leginkább a téli hónapokra szorult, míg a nyári hónapokban a szorgosabb gazdasági munkák szünetelése és esős idő alatt lett megtartva. Növendékeink vezetésénél a tanszemélyzet minden tagja oda törekedett, hogy azok népiessége lehetőleg megőriztessék, miért is ellátásuk ehhez mérten egyszerű és nem tér el azon egyszerű életmódtól, melyhez szokva voltak, mielőtt az iskolába léptek volna s a milyent előreláthatólag követni fog kelleni, ha az iskolából kilépnek. Az cél elérése érdekében természetesen a tanítás is kiválóan gyakorlati s ezért a tanítás az elméleti tárgyakon kívül felöleli még azon természettudományi ismereteket is, melyek a kisgazdáknak nézve legfontosabbak.

A különböző mezőgazdasági szakokat dióhéjban ismerteti, az állattenyésztés, ápolás és nevelés, a talajmivelés és növénytermelés, a gyümölcs- és konyhakertészet, a szőlőmivelés és érdészet elemi ismeretait, hogy így a növendékek a faültetés és tenyésztésben a kellő jártasságot megszerezhessek. A növendékek sajátkezüleg végezték minden munkát, foglalkoztak az iskola gazdaságában és kertjében, résztvesznek a kísérletezéseknél, gondozzák a ló- és tehénállományt, dolgoznak az igitás marháival, a tejkamrában résztvesznek vaj-, sajt-, túró- és tejtermékek készítésében, foglalkoznak a juh és sertésenyésztéssel, méhésztellel és apró jószágok tenyésztésével.

Megtanulják azt, miként kell egy kisgazdaságot berendezni, kezelni és elszámolni, hozzászoknak a katonás rend és fegyelemhez, józan takarékos és munkás élethez, hogy fegyelmzett, kitartó mintakisgazdákká váljanak akár a maguk, akár a más gazdaságban.

Nem urakat nevel az iskola, hanem az egyszerű földmives nép gyermekeit akarja felvértetni azon ismeretekkel, melyekre nekik az életben szükségük lesz. Sőt a földmivesgyermekeket, kik 17. életévüket betöltötték és pusztán írni-olvasni tudnak, a négy számtani művelten tanítások, a gazdaságban szükséges mindennapi ismeretek tudásával küldje vissza az eke szarva mellé: erre szolgál a gyakorlati oktatás. A növendékek folytonosan a tanszemélyzet felügyelete alatt vannak, munkákhoz csoportonként vezeteltnek, mely gazdasági munkáknál az előforduló minden teendőt a gazdasági munkásokkal meg egyezően tartoznak végezni; számtanuk, vetőgéppel vetnek, kézi- és fogatos eszközökkel kapálnak, aratásnál és cséplésnél segédkeznek, sőt gyakran mint rendes munkások

alkalmaztatnak. Mindenütt az igazgató és a tanszemélyzet utasításai szerint foglalkozni kötelesek.

Az 1905—1906. iskolai tanév 1905. október 7 én nyitott meg. Felvételtet a másodévesekkel együtt 27 földmives ifju; ezek közül 14 fizető, 10 állami ösztöndíjas, 2 gömörmezei alapítványos, 1 pedig az Országos Magyar Gazdasági Egylet által a Bakó fele alapítványt iskoláknál élvezte. Ezek közül 2. Tichy József és Váray Károly az év folyamán kénytelen volt iskolánkból elmenni, mert a szigorú kiszáradt nevelést élvező irányzattal megbarátkozni nem tudott és az iskolánál előírt fegyelmet és rendet elsajátítani nem akarta. A múlt évben sikerrel végzett 16 növendék; ezek közül 9-et az igazgatóság helyezett el majorgazdai állásokban, akik közül kenyéradója 7 el teljesen meg van elégedve. 2 gyengének bizonnyult. 1 a középiskolai vizsgákat letéve a kassai gazdasági tanintézetnél folytatja tanulmányait, 2 önként keresett magának kenyeret, 3 szülei házában gazdálkodik, 1 pedig katonára. Az igazgatóság az állásban levő ifjak kenyéradóival, amennyire ez lehetséges, az érintkezést fenntartja, hogy tájékozást szerezzen magának arról, hogy az iskolából kikerült tanulók mennyiben válnak be a gyakorlatban, továbbá, hogy meggyőződjenek arról, hogy ezek mennyiben használhatók és jó magaviseletűek-e. Örömmel jelenthetem ki és nyilvántartási könyvünkkel igazolhatom, hogy azok a földbirtokosok és bérlők, akik az iskolától munkafelügyelőket, majorgazdákat kaptak, teljes megelégedésüket nyilvánították.

Az iskolánál a télen kisgazdák részére gazdasági háziiparral összekötött tanfolyam tartatott, amelyre 20 földmives vétetett fel Gömör-, Borsod-, Csanád és Heves-megyéből. Ezen kisgazdák tanítva lettek a legelőmibb gazdasági ismereteken kívül gazdasági munkaeszközök, székér- és járomrészek készítésében, lószőr- és csizorkéfe, melegágytakaró, méhkaptár, csizrok és vesszőseprő, kosár és kocsikas kötése, azonfelül a kisgazdáknak okvetlenül szükséges egyszerű és célszerű trágyatelep elkészítésével. A nyári folyamán néptanítók részére 4 hétig tartó gazdasági tanfolyam tartatott; e tanfolyamon résztvett 20 néptanító.

Az iskolánál megjelent és érdeklődő gazdaközönségnek a gazdasági munkák, a gépek kezelése minden egyes esetben bemutatott. Az iskolát megtekintette 65 kisgazda és 21 érdeklődő. Gazdasági tanácsért fordult iskoláinkhoz levélben 10 kisgazda és 6 néptanító. Gazdasági üzemének megtekintését kérte 1 nagybirtokos és üzemterv készítését 2 középbirtokos. Az igazgató és tanszemélyzet minden egyes esetben készséggel és örömmel adta meg a választ és szolgált tanácsokkal az illetőknek kívánságuk szerint.

A gazdaság üzemében a folyó évben lényeges változás nem történt és az a megállapított üzemterv szerint kezeltetett. Az igazgatóság a tamásfalvi-kisgömöri út mellett egy 18 holdas táblán minta parasztagazdaságot és gazdasági bonatikus kertet rendezett be; az előbbinek célja, hogy a földmivestanuló személyesen győződjön meg és folyton szembe előtt lássa a törpe parasztbirtok üzemét, elszámolását, hogy tiszta képet alkothasson annak jövedelméről és berendezéséről. Az érdeklődő kisgazda pedig természetben láthassa, hogy miképpen kellene neki egy tagban levő kisgazdaságát okszerűen kezelni. Az utóbbinak célja, hogy a tanuló ifjúság, valamint a vidék gazdaközönsége, habár kistáblákon is, láthassa mindazon kultúr-növényeket, a melyeket országunkban vidékeknek megfelelőleg sikerrel termesztettek.

Teljes erővel arra törekedett az igazgatóság, hogy a vidék állattenyésztésére és gyümölcsfatenyésztésére befolyást gyakoroljon és irányítólag hasson.

Örömmel állapíthatja meg, hogy fáradságát siker koronázta, amennyiben a Rimaszombatban tartott állatkiváltáson nagyban meglátszott az iskolától vásárolt tenyészállatok hatása köztenyésztésben, mert azok az ivadékok vitték el az első díjakat, amelyek az iskolától vásárolt tenyészibikák után szakadtak.

Az állatok gondozásán és nevelésén is meglátszik, hogy tulajdonosai tenyészési szabályainknak megfelelőleg nevelik s gondozzák állataikat. Hogy a faültetést és nevelést szintén sikerült megkedveltetni a kisgazdákkal, bizonyítja azon körülmény, hogy nem képes a faiskola

gyepszőnyegen. — később a henyefenyő is ritkult s mindinkább szigetekké szakadozva helyt adott a hegyi rétségnek, a melynek fűvei közt törpe sárga pimpóféle, fehérés kőköröscinféle s a földből alig kilátszó csemetyűkeféle virágok tarkállottak s mindinkább eltörpülve majd az oromig tartott a piros áfonya.

A hegyi mezőszeg határán a Gölnc egyik ága hatalmas sziklavölgybe folyt le. Toronymagas gnájsz falak övezik a völgyet három oldalról s fent a párkányon gí-gászi erővel egymásra hányt sziklaablakról szédítő kilátás nyílik a völgybe le. De egyuttal itt kezdődik a remek panoráma is.

A nap sugarából felszállott a pára s előttünk áll a Magas Tatra egész vonala s belátunk Szepes, Liptó és Gömörmeze nagy részébe. De még nem vagyunk az ormon; szinte izzadunk a meleg napfényen fölfelé hatlva.

A gyeptérségen nemsokára kezdetét veszi az izlandi zuzmó birodalma. Ezt az ágasbogas barna tömeget a sarkvidéken a rénszarvas táplálására teremtette Isten, — itt meg kitűnő thea köhögés ellen; szedik is bőven, mint vezetőnk mondta, egy kgrért 30 fillért adnak a gyógyszerárban. No de van is belőle elég: jut is — marad is.

A gyeptérség közepén elszórva szürkellenek a gnájsz kövek, itt-ott pedig fehér kvarc is mutatkozik kisebb nagyobb darabokban. Az ut egyenletesen emelkedik s így mérsékelten fárasztó. Nyugat felé imitt-amott sziklacsoportok meredeznek, de ez még csak a harántvölgy szélé, még mindig emelkedik az orom.

Vége egy ilyen sziklacsoportozhoz érünk s már nem áll előttünk magaslat sehol, hanem ott terül el Magyarország egész északi felföldje szemünk előtt.

Az északi oldalon a Magas Tatra bércfala hófedte csucsával és völgyeivel olyan közel, hogy szinte a kezünkkel elérhetőnek látszik. Velünk átellenben a Csorbai tó vidéke tűnik fel. A szepesi városok és fürdőhelyek egész sora mutatkozik a dombvidéken s azontul a határszáli és a sárosi hegyek sorakoznak. Nyugaton a Vág völgye s a lipői, túrózi, treacséni hegyek sora állanak előttünk. Dél felé tekintve ott állanak a felső garam-

völgyi községek és gyártelepek, ott a nemrég villám-álette Hálpa szépen újraépülve s a völgyön nyugatra Zólyomba nyílik kilátás. Tovább a barsi, honti, nyitrai hegyek vonulnak.

Délfelé kivehetjük Gömörmeze hegyeit, ott a murányi vár a közelben, szinte látnók a hegyeken túl az Alföldet is, ha nem volna a szemhatár alján az a lilaszínű köd, a mit éles vonal hasít két részre.

Délkeleten a többi gömöri hegyesség és a Bükk vonala húzódik, majd az abauji és zempléni hegyek vonalai merednek kuszált sorokká a keleti határon; lehet, hogy tovább is terjed a kilátás, de az izzó fényes nap sugarak derűje keleten akadályozza a tiszta kilátást.

Mindent összefoglalva olyan panoráma áll előttünk, a milyen Magyarországon máshol nem látható, mert a Magas Tatra ormairól éppen a Királyhegy miatt nem lehet délfelé messzebbre látni. Elismert dolog, könyvekben is olvasható, hogy a Királyhegyről remek a kilátás, de hogy ilyen átlátszó, tiszta és olyan kiterjedt legyen, mint a hogyan nekünk mutatkozott: arról fogalmunk sem volt a tapasztalás előtt.

A sziklás kiemelkedés mint legmagasabb csucs a térképen 1943 méterrel van jelezve, a Pohorella fölött emelkedő orom pedig 1841 méterrel. De körülbelül ilyen magas a hegygerincez egész hosszában. Így például a legmagasabb kiemelkedéstől keletre vagy 200 lépésre van egy széles, tompa, fűvel benőtt orom, a mely 10—20 méterrel alacsonyabb a legmagasabb csucsánál.

Raggeli 7 órára járt az idő, mikor ezen az ormon letelepedtünk, hogy eleget tegyünk a gyomor követeléseinek is. Így tehát a menedékháztól idáig lassu menetben két órai utat jártunk.

Innen keletre van egy hegyesebb sziklacsucs, a mely azonban vagy 2—300 méterrel alacsonyabb s éppen Telgárt fölött emelkedik. Azon van egy Mária Terézia emlék, mint vezetőnk mondta a királynő otlétének jeléül. A nép különben azt hiszi, hogy a Királyhegy teteje a királyé, míg az erdő Koburg hercegé, holott az egész hercegi birtok s az állatok legelőlétségéért is bizonyos díjat fizetnek a lakók.

A gyönyörű kilátással alig győztünk betelni, de végre is minden hegymászás után a rövidebb, de kellemetlenebb leszállás következik. Lefelé a sumjáci utat választottuk.

Egy jó darabig itt is fűves térség és izlandi zuzmó uralkodik, de több helyen sziklakon kell ugrálni vagy azokat megkerülni s ezen az oldalon a talajt felforgató gí-gászi erők több sziklát dobáltak a felszínre s így itt nehezebb az oromra vezető út, mint a másik oldalon, de azért ez is gyerekjáték a Magas Tatra kapaszkodóihoz képest. Az erdőhatárig a piros áfonya, meg a tamariska kinézésű, rozsaszinvirágu apró csarap (calluna) bokrai lepnek el egész nagy térségeket. Alább a henyefenyő törpe bokrai alkotnak előbb szigeteket, majd összefüggő területet s úgy megy át a lucfenyő erdőbe.

Ezen az oldalon is van egy csinos újabb faház az erdőben, mint az ajtófölötti fölírás bizonyítja. 1390 méter magasságban. Innen lefelé árnyas erdőbe vezet az út, a mi a meleg délelőtti napfényen igen kívánatos dolognak tűnt föl előttünk. A sok út és ösvény labirinth-jából azonban csak jártas vezető ismeri ki magát, hogy hova fog kilyukadni. Nagyobb baj az, hogy ezen az oldalon kevés a forrás, csak jól alant értük el a Garam egyik ágát s szomjunkat ott csillapíthattuk.

Vége délfelé előbukkantak Sumjác tornya és házfödelei s az erdőszéltől öt—tiz percz alatt leértünk a községbe. Érdekesek itt a domboldalakon a bábakalács vagy kőrfény száratlan nagy virágjai. Sumjácson bizony ekkortájt arattak, augusztus végén.

Sumjácrról egy ugrás Vöröskőig, a honnan vasuton is haza lehet jutni a felső Garamvölgyön s a fogaskerekűn át Előbb azonban a Vöröskői vendéglőben megébredtünk s mondhatom, hogy sok városi vendéglőnek becstelére válnék az a rendes, tiszta főzés és a pontos kiszolgálás, a miben részesültünk, pedig a pinczéri teendőket egy környékbeli cselédleány teljesítte.

Déli egy óraker vonatra ültünk s esti 9 órára értünk Rimaszombatba szép vidékek látásán gyönyörködve s fenyveserdők illatával megtelítve.

annyi oltványt előállítani, amennyit meg ne vásárolnának és tavasszal, valamint ősszel a legmesszebb fekvő falukból is szekerrel jönnek gyümölcsfa oltványt vásárolni a kisgazdák.

Az iskola területe, amely 896 és 419 k. hold, melyből 267 k. hold a szántó, a többi pedig rételegelő, kert és erdő; be volt vetve búzával 53, rozsossal 19, zabbal 17 magbűkköny 30, repcével 21 k. hold, takarmányborsóval 800, magborsóval 500, lencsével 500 □ öl; tengeri 28 k. hold. Az őszi vetések fejlődésére hátrányos volt a múlt őszi szárazság és télen a hónélküli fagyok, mindennek dacára azonban a termés-eredmény nagyon jónak mondható a mi talajunkon, a mennyiben búzából holdankint nyeretett 10 q. rozsából 9 q. árpa 13 q. zab 7.50 q. magbűkköny 6 q. takarmányborsó 10.30 q. repce 6.30. magborsó 12 q. és lencse 4 q. termelt kat. holdankint.

Az állatállományról úgy a szarvasmarha, valamint a ló-, juh- és sertésállomány fejlesztésére az igazgatóság igen nagy gondot fordított. A tenyésztési szabályoknak meg nem felelő egyedek kiselejtettek s vásáron értékesítettek. A szép példányú számfeletti állatok egyes tenyésztőknek tenyésztésre, az apaállatok pedig Gömörmegye községeknek köztenyésztésre adtak el.

Ez utóbbiaknak a földmívelésügyi miniszter a vételárból 5 %-ot elengedett és az állatbiztosítási kedvezményeiben is részesítettek.

Igen szép fejlődést lehet észlelni az iskola tisztavérű szimenthali tehenészeténél, amit bizonyít az az körülmény is hogy a számfeletti fiatal állatok igen magas áron lesznek értékesítve. A múlt évben átlagár a növénydekeknel 600 koronában állapítható meg. A tejelésnél a multhoz viszonyítva igen szép eredmény mutatkozik, amennyiben 1—1 tehén évente 1500—2000 liter tejet ad, a múlt évben 3907 fejési nap alatt 18,981 liter tej nyeretett, naponta fejve lett állandóan 13—16 drb tehén. A tej a városban lett értékesítve, a felmaradt mennyiség a tanulók által feldolgozva tejtermékek előállítására használtatott. Lőtenyésztésünkkel szintén mutatkozik haladás, s hogy az egyöntetűség eléréssék, arra még pár évre lesz szükség. Czigaja-fajta juhászatunk, magyar mangalicza sertésenyésztésünk nagyon szépen fejlődik és a számfeletti állatok eladásával a vidék köztenyésztésére nagy befolyást gyakorol.

Az állategészség a múlt évben nagyon jó volt és sikerült védekeznünk a szomszéd községekben dühöngő sértésvész, s a közelben fellépő ragadós száj- és körömfájás és más betegségek ellen.

Iskolánkkal kapcsolatosan egy mintaszerű faiskola és kert van létesítve, amelynek célja, hogy tanulóink a fatenyésztési teendőikben alaposan kiképeztesse, emellett gyümölcsészeti és konyhakertészeti ismeretekben gyakorlatilag bevezettesse.

Az iskola évente több száz számra menő facsemétét oszt ki miniszteri rendeletre kisgazdáknak, tanítóknak és lelkészeknek, részint ingyen, részint kedvezményes áron. A múlt évben kiadott összesen 6541 drb 3—4 éves alma, körte, szilva, cseresznye, meggy és barack (kajszi) 11000 drb eper csemete, 148 ribizka, 40 köszméte és 30 drb málna-cserje.

Az okserű méhtenyésztés gyakorlati oktatására van egy 65 méhesládra mintaszerűen berendezett méhes, a mely tanulókat és téli tanfolyamisták által készített Berlepsch- és Göndöcs-féle lapozó és amerikai népkaptárakkal vannak berendezve, anyanevelő és megfigyelő kaptárral együtt.

Téli tanfolyamista helyiségünkben mintegy 8 gr. petéből kikelt 8—10 000 drb. selyemhernyó tenyésztésével is foglalkoztunk.

Iskolánk nyers bevétel a múlt évben 35564 kor. 53 fillér, ezzel szemben általános kiadások költsége: hasznabér, napszám és munkadíjakra, továbbá tökefenntartásra, épület töketörlesztésére 2% holt leltár elhasználására 5% számítva, összesen 30 141 korona 52 fillér. Az összes töké értéke, ami befektetve van 115 775 kor. 51 fillért tesz ki, a tiszta jövedelem és ennek aránya a gazdaság területéhez és töké értékéhez viszonyítva a múlt évben 5423 korona 01 fillért tesz ki, miután a rendes gazdasági üzem alatt levő terület 409 12 kat. hold, e szerint a holdankinti tiszta jövedelem 13 26 fill., a gazdaságban fekvő töké a fenti tiszta jövedelem alapján 47%-os kamatot hoz.

A jelentés befejezése így szól:

„Az a tanuló, a ki iskolánkat elvégezte, az még nem kész ember, azt még tanítani és bevezetni kell az élet küzdelmeibe, de még pár évi gondos vezetésre szorul, hogy megfelelően hivatásának.

Az iskolában nem szokja meg azt a munkakerülést, azt az urhatnomságot, amely sajnós, ma már a nép között is erősen burjánzik. Bátran hasonlíthatók ök össze olyan csemetével, a melyet a kertész gondosan ápolva ad ki kertjéből, de ha azt új gazdája tovább nem ápolja, felesleges és vadhajtásokat fog az hajtani.

Ezen vadhajtásokat pedig le kell metszeni, hogy el ne burjánozzék, hanem nemes fává fejlődjen az ültetett csemete.

Munkára, kitartásra, szorgalomra kell tehát szoktatni azokat a fiatal erőket, akik mint számtalan eset bizonyítja, hogy ilyen vezetés alatt kiváló derék embereké válnak.

A közönség köréből.

Mélyen tisztelt Szerkesztő uram!

A „Gömör-Kishont“ 37-ik számának „Hirek és vegyesek“ rovatában „Megüresedett tanácsbírói állás“ czímen egy közlemény jelent meg a melyben az én nevem fordul elő mint olyan, a melyet „sűrűn“ emlegetnek ezen üresedésben levő állással kapcsolatban. Hát a ki ezt közre adta, igen nagyot tévedett, s hogy e hir esetleg valami olyanak ne legyen szülő oka, a mit én tudnék legjobban sajnálni, — a hir vételéhez mérve sietek mint szerkesztőknek szives tudomására hozni, miszerint az a sűrűn emlegetett Simon nem én vagyok, hanem a *harmacsi lelkész: Simon István*, — a ki a legközelebbi papi tanácsbírói választásánál is már mint komoly jelölt szerepelt. A tévedés tehát a név megtévesztéséből származott.

Azt hiszem, hogy e magyarázat után nem veszi

rosz néven tölem kedves Szerkesztő ur, ha arra kérem, miszerint legyen szives lapjának legközelebbi számában ezen tévedésről az olvasó közönséget is felvilágosítani. Két jót fog ezáltal cselekedni, t. i. Simon István mint komoly jelölt megkapja hiány nélkül szavazatainak a számát, talán a reméltem fölüli még többet is, engemet pedig megnyugtat, hogy nem lesz senki, a ki szememre vetné, miszerint a „Gömör Kishont“ útján akartam magamat tanácsbíró-aspiránsként szerepeltetni, illetve, hogy e lap útján merészkedtem lelkészársaim elé lépni mint tanácsbíró-aspiráns.

A helyreigazítás módját egészen reabízom, csupán arra kérem, hogy az én nevem ne szerepeljen ebben se, talán kezdődnek így: „Illetékes helyről nyert felvilágosítás nyomán stb.“ Hogy aztan *illetékes* helynek ki — mit — gondol — azt az illetőre bízom, csak az én lelkem lehessen nyugodt s tettemmel megelégedett.

Tudom, hogy a ki a hirt közreadta, jóhiszeműleg, talán ha szabad így mondanom, irántam érzett rokonszenvből kifolyólag cselekedte s éppen e miatt — de eskis ezen érzelmeinek megnyilatkozását véve föl — nem mulaszthatom el neki, ezért köszönetet mondani s a rokonszenv megnyilatkozásaért a téves híresztelést is nyereségnek tekinteni.

Kérésemet s magamat szives jóindulatába s pártfogásába ajánlva maradtam

Gömör Székároson, 1906. szeptember 24-én.

Öszinte tisztelője:

Simon Mihály, ev. ref. lelkész.

Mélyen tisztelt Lelkész ur!

Szivesen adunk helyt fenti sorainak azzal a megjegyzéssel azonban, hogy a közleményünk alapját képező komoly nyilatkozatot *Lukács Géza* vármegyei főjegyző, tanácsbíró urtól vettük, ki midőn most sorai folytán az állítólagos tévedést helyreigazítani óhajtottuk, megismételte és megerősítette ezen kijelentését.

Szívélyes üdvözlétem nyilvánítása mellett vagyok öszinte tisztelője: *Komaromy István*, szerkesztő.

Hirek és vegyesek.

Előfizetőink és olvasóink figyelmébe. Lapunk jelen számával a huszonhetedik évfolyam utolsó negyedét kezdjük meg. Olvasóközönségünk lapunk iránt mindenkor sok jóindulatot tanúsított, s mi ez alkalommal — minden hangzatos felhívás mellőzésével — továbbra is kérjük lapunk részére a közönség szives jóakarátát és támogatását. — Midőn lapunk barátait az új negyedben előfizetésük megújítására és lapunknak ismerőseik körében való szives terjesztésére kérjük, egyszersmind az iránt keressük meg azon t. előfizetőinket, kik a **fiatalság hátralékban vannak, hogy a hátralékos összeget beküldeni sziveskedjenek.**

A „Gömör-Kishont“ előfizetési ára:

egész évre 8 korona,

fel évre 4 korona,

negyed éve 2 korona.

A kiadóhivatal.

Személyi hírek. *Lukács Géza* vármegyei főjegyző a tegnapi napon Kassára utazott, hogy a „*Rákóczy*“ hamvainak eltemetési ünnepély rendezésére kiküldött bizottságban a vármegye képviselőjében részt vegyen. Dr. *Kovács László* városunk polgármestere e hét folyamán Budapesten időzött a tervbevett szuhavölgyi vasutépítés ügyében.

Marton János, a rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság főügyésze — szabadsága letelvével — a mai napon családjával együtt Budapestre utazott.

Zachar István kir. erdőfelügyelő a tegnapi napon városunkban időzött és vármegyénk alispánjával erdőszeti ügyekben tárgyalt.

Juraskó Jakab kir. műszaki tanácsos hivatalos ügyben a kerületi felügyelői hivatalnál Egerben időzik.

Balgha Kálmán kir. mérnök a leégett *Helpa* község felmérési munkálatait elvégezvén, haza érkezett.

Dobos Gyula m. kir. csendőrszázados Kassáról f. hó 27—28-án városunkban időzött a helybeli m. kir. csendőrszázak megvizsgálása céljából. Mindent rendben talált.

A Coburgok gömői vadászata. *Coburg* Fülöp herceg, gömörmegyei nagybirtokos fiával: *Lipót* herceggel, öccsével: *Agost* herceggel, vejével, *Günther* herceggel és ennek nejevel, továbbá nagybátyjával: *Christián* herceggel folyó hó 23-án Garamkohóra (Pohorellára) az ottani remek kastélyba érkezett s itt a pusztamezői, klatnói, garamkohói, fabovai hatalmas erdőségeken október közepéig szarvasbikára fog vadászni. A hercegi család megérkezésekor az összes uradalmi erdőtisztákat berendelték Garamkohóra, honnan naponta kirándul a vadásztársaság. Érdekes, hogy a bolgár fejedelem tulipános levelezőlapon mentette ki magát s Okolicsányi főerdőmesterhez intézett sorában sajnálatát fejezte ki, hogy az idej szarvasvadászatokon részt nem vehet. (P. H.)

A hadsereg köréből. *Kubinyi Gyula* es. és kir. főhadnagy a 25-ik gyalogezredben, *Kubinyi Ferenc* megyei főügyész fia, a hadi iskolába a felvételi vizsgát kitűnő eredménnyel tette le — Lapunk zártkörű vesztük a hirt, hogy *Molnár József* és *Mihalik Pál* tüzérekéntesek, továbbá dr. *Benyó Gyula*, *Pitta Lipót* és *Huszt Jenő* vadász és *Molnár Ferenc* honvéd önkéntesek az egy éves önkéntesi tiszti vizsgát szép eredménnyel letették. — Bevonultak pedig egy éves önkéntesi szolgálatra dr. *Alitisz Pál*, ifj. *Szontagh Zoltán* és ifj. *Lokcsánszky Andor* a honvéd-huszárokhöz, *Báthly Béla* a 25-ik gyalogezredhez, *Eperjessy István* a molinári bakákhöz, *Mondada Jenő* a tüzérekhez és *Angyal István* az egészségügyi csapathoz.

Kinevezés. A megyénkbeli származású jeles képzettségű orvos Dr. *Istók* Barnabást kinevezte Csanádvármegye főispánja Csanádvármegyei tiszti főorvosává.

Katonai tanulmány utazás. Egy vezérkari tisztekből álló csoport f. évi október hó 5—15-ig *Dobsina* vidékén terep-felvételekkel egybekötött tanulmányi utazást végez *Barta* vezérkari őrnagy vezetésével.

Elmaradt szobor leleplezés. A „Magyarország“-ban olvassuk, hogy *Dobsina* város a jövő hó 3-ára tervezett Kossuth-szobor leleplezési ünnepélyét bizonytalan időre ismét elhalasztotta. — Ugy látszik, hogy az ősszel már aligha fog a leleplezési ünnepély az abnormis időjárás folytán megtartatni.

Kitüntetés. *Uthy László* IV-ed éves orvostanhallgató, *Uthy Antal* helybeli róm. kath. kántor nagy szorgalmu és szép tehetségű fia, a budapesti egyetem orvos-tanári testülete által az I. s. számú anatómiai intézet díjazás demonstrátorává nevezették ki.

Kinevezés. *Koncskó István* m. kir. számtiszt, a helybeli pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség egyik ügyes és szorgalmas tisztviselőjét számellenőrré léptették elő és szolgálatára a rimaszécsi járásbeli főszolgabírói hivatalnál megüresedett járási számvevői állásra rendelték, illetve nevezték ki.

Névváltoztatás. *Iczkovicz Salamon* nyustyai lakos saját és gyermekei nevét „*Mezei*“-re; *Darmo Márton*, *István* és *Károly* roznói lakosok pedig „*Darvas*“-ra magyarosították vezetéket nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Eljegyzés. *Kolba Oszkár* brassói csendőrhadnagy — segéd tiszt — ki nálunk hosszabb ideig tett szolgálatot s itt közkezdveltségnek örvendett, eljegyezte *Csiky* Tilikét, *Csiky Dénes* brassói ügyvéd és földbirtokos leányát.

Orvosok és gyógyszerészek gyűlése. A gömörvármegyei orvos-szövetség és orvos gyógyszerészegylet őszi közgyűlését *Rozsnyón*, a kaszinóban tartja október hó 2-án, kedden d. u. 4 órakor. A részvétenni kívánó tagok sziveskedjenek dr. *Hajcsy Sándor* orvosnál jelentkezni az elszállásolás végett. A meghívott dr. *Löcherer* elnök és dr. *Kármán* titkár mult héten szétküldték.

Izraeliták új esztendeje volt esztörtökön f. hó 20-án, mely az izraelita időszámítás szerint az 5667. év Thisri hónapjának első napja. Az utána következő napon, pénteken, szeptember 21-én volt a *Ros Hasanah* ünnepe és szombaton szeptember 29-én a nagybójt: *Jom Kippur*.

A fürdőidény vége. A eszri jód-hőrműfürdő idei élénk szezónja most ért véget. Még a mult héten néhány fürdővendég tartotta a rendszeres kurát, s bár az időjárás nem volt épen kedvező, mégis sikerült kihuzni az idény befejezését szeptember végéig, a mikor megkezdődtek a bucsu-vízitek, először a betegek t. i. a gyógyult vagy legalább is javult betegek tették a bucsulátogatásokat, azután a két doktor meg a patika fejezi be idényre szóló működését; no meg a vendéglős is bezárja — üzletét. A lefolyt idény általában kedvező volt. A fürdővendégek száma szaporodott, s az eredménnyel a vezetőség meg lehet elégedve, bár mi mindannyian azt óhajtanánk, hogy a jótékony hatású fürdő minél rohamosabban fejlődjen, emelkedjen és nagyban dicsérje agilis igazgatója munkásságát!

Gondnoksági ülés. Az állami elemi fiú- és leányiskola, valamint a polgári leányiskola gondnoksága *Lukács Géza* elnöklése mellett folyó hó 24-én ülést tartott, melyen jelen voltak *Törköly József*, *Kathona Géza*, *Matolcsy Pál* igazgatók kivül: *Baksay István* kir. tan. *Boczkó Dániel*, *Juraskó Jakab*, *Kolbay Sándor*, dr. *Kármán Aladár*, dr. *Lichtschein Adolf*, *Rábely Miklós*, *Singer S. Leó* és *Zachar Gusztáv*. Az elnöki üdvözlő szavak után *Kathona Géza* polgári leányiskolai igazgató tett jelentést. Bemutatta az 1905—906 ik tanévre vonatkozó számadásokat, melyből kitűnik, hogy a fűtőanyag költségén kivül a városnak a polgári leányiskola fenntartása nem került semmibe. Ez természetesen örvendetes tudomásul szolgált. Bejelentette, hogy *Istvánffy Gyula* breznóbányai igazgatót a miniszter a polgári iskola szakfelügyelőjévé nevezte ki. Az 1906—1907. évi költségeloirányzat megállapított s tudomásul szolgált, hogy 139 növendék iratkozott be a folyó tanév elején — hattal több mint mult évben. — Az elemi fiú- és leányiskoláról együttes jelentést terjesztettek be: *Törköly József* és *Matolcsy Pál* igazgatók. A mult tanévre vonatkozólag — miután értesítőt nem adott ki az elemi iskola — itt olvasta fel a jelentést *Matolcsy Pál*. A kir. tanfelügyelő a mult évben kifejtett működésért a tantestületnek elismerését és köszönetét fejezte ki, mihez a gondnokság is csatolja a maga elismerését s megbizta az igazgatókat, hogy a tantestület előtt ezt tolmácsolja. A mult évi számadások itt is tudomásul vétettek és a jövő évi előirányzat megállapított. Beiratkozott a folyó év elején 356 fiú, 327 leány. Szóba került a tanerők szaporításának kérdése is, s elhatározta a gondnokság, hogy ez ügyben felterjesztést tesz a miniszteriumhoz. A miniszterium rendeletére, hogy a madarak és fák kímélésére és azok ismertetésére évente egy nap tűzessék ki, azt határozta, hogy az alkalmas időt az igazgatók fogják meghatározni.

Ritka vadász szerencse. A klenóczi hegyekben e hét folyamán egy kisebb társaság cserkészett szarvas bikára. Ez alkalommal folyó hó 24-én a hajnali órákban *Máriássy Gyula* a rimaszombati járás főszolgabírája egy hatalmas 12-es bikát ejtett el. A bögésre és cserkészetre igen rossz idő volt s ezért nem kedvezett a szerencse a társaság többi tagjainak. Hozzájárul ehhez az is hogy a szomszédos Zólyommegye területén állítólag Erdőköz községben igen sok a vakmerő orrvadász, kik e területen garázdálkodnak állandóan és zavarják a vadállományt. Ajánljuk a csendőrség figyelmébe, mert az erdőőröktől, kik családos emberek, nem kívánhatjuk, hogy nagy szolgálatuk mellett életüket is veszélyeztessék a féltelmet nem ismerő orrvadászokkal szemben.

Különleges színház. E czímmel kaptunk hangzatos és terjedelmes műsorral összeállított jelentést. A jelentésben szerepelnek *Piere M.* tanár opera énekes, *Boydányi Viktória* serpentin tánczosnő, *Aga* kisasszony a magnetizált hölgy és *Benkő M.* elektrotechnicus, ki élőképeket fog bemutatni. Előre nem merünk az előadásról kritikát mondani, mert a műsor is és a szereplők is egészen újak és ismeretlenek előttünk; de a műsorból ítélve, ha az precíz lesz előadva, minden esetre élvezetes estélyben lesz részünk. — Az előadás f. évi október hó 3-án fog megtartatni a „Három Rózsa“ szálloda nagytermében.

A vármegyei leg több adófizető bizottsági tagok elkészített ideiglenes névjegyzékét az alispán oly figyelmeztetéssel tette közzé, hogy az ellen folyó

évi szeptember hó 26-tól számitandó 15 nap alatt folyó évi október hó 10 ik napjáig az állandó bíráló bizottsághoz címzett felszólalásait az alispáni hivatalnál adják be. — A kik pedig a virilis névsorból kihagytak, netán sérelmeik orvosolhatása végett az igazoló választmány útján értesítettek.

Kaszinó ünnepély. A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság ózdi gyári tisztviselői kara e hó 30 án ünnepi meg kaszinójának 50 éves évfordulóját. Az ünnepség nagyobb keretben fog megtartatni, s arra vidékről is sokan készülnek. A rima-szombati kaszinó is küldöttségileg képviselteti magát, a melynek tagjai: Szakall Vince, Boczkó Dániel, Madarász Pál és Komáromy István. Az ünnepség programját itt közöljük: Műsor szeptember 29 én, szombaton este 1/2 órákor az érkező vendégek fogadása. Este 8 órákor műkedvelői színelőadás az Olvasó-Egylet nagytermében; előadásra kerül: „Huszárszerelm“, vigjáték 2 felvonásban Murai Károlytól. A színelőadást táncmulatság követi a tiszt kaszinó dísztermében Balépti díj személyenkint 2 kor. — Műsor szeptember 30 án, vasárnap délelőtt 11 órákor. Ünnepi közgyűlés következő tárgysorozattal: 1. Hymnus, éneklés az ünnepi közönség. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Vendégek üdvözlése. 4. Tiszteleti tagok választása. 5. A tiszt kaszinó 25 éves fenállásának története. felolvassa Osváth Zoltán. 6. A jubiláris közgyűlés megörökítése egy 1000 koronás alapítványal. 7. Szózat, éneklés az ünnepi közönség. A diszközgyűlés után társas ebéd a tiszt kaszinó termeiben, a gyári zenekar közreműködésével.

Agarász verseny. A gömörmezei agarász-egyesület f. évi október hó 13 és 14-én tartja szokásos évi versenyét, az erre kiadott meghívó a következő: „A Gömörvármegyei Agarász-Egylet évi rendes díjagarászatát folyó évi október hó 13. és 14-én a dobrai területen tartja meg. — Futhat minden agar, magyarországi nevelés, vagy esetleg külföldi. A gömörvármegyei agarásztársulat részvényes tagjai egy agarért 10 korona nevezési pénzt fizetnek; nem tagok vagy pedig díjazott agar dupla tétet fizet. Nevezés és beiratási díjak Gundelfingen József urhoz az egyesület titkárához október hó 12-éig küldendők Rimaszombatba, vagy a verseny előtt eszközölhető. — Első díj nyerőnek 300 korona körüli billikom; második díj a nevezési díjak fele. — Indulás a versenyre Rimaszombatból a verseny napján reggel 8 órákor s találkozás a más irányból érkezőkkel a dobrai koresmánál 9 órákor. — A versenyen megélőző nap ismerkedési estély lesz Rimaszombatban a „Tompa-szálloda“ban. — Az agarászatot október hó 13-án este társasva csora és táncmulatság fogja a Rimaszombati Kaszinóban követni. — Rimaszombat, 1906. évi szept. hó 17 én. — A Gömörmezei Agarász-Egyesület“.

A telefon ügye végre mégis szerencsésen el van intézve. Ezt mutatja legalább az, hogy a telefon hálózatot Bánrévétől Feled felé javában készítik, s már 2—3 nap előtt Dobóczán tul működtek a szerelők. Feledről természetesen bevezetik városunkba a sodronyokat, s így rövidesen teljeseedik az a régi kívánság, hogy városunk az interurban telefon forgalomba bevonassék. Ezután a vármegyei telefon hálózat létesítése könnyebben fog menni, s közigazgatási, kereskedelmi és sok más szempontból nagyfontosságú és előnyös összeköttetést nyernek nem-sokára a községek a székhelyiél és a többi városokkal.

Honvágy. A koresolyázó egylet volt szolgálja Matécska János — ki e tisztében magát évek hosszu sora óta nehezen nélkülözhetővé tette, tudvalegleg itt hagyta a jégpályát, a kőmives mesterséget és mindent, s jobb jövő reményében Amerikába vitorlázott. Ugy lát szik azonban, hogy nem valami híresen megy a dolga Jánosnak, vagy nem éri jól magát odakint az új hazában, de talán leginkább az itt hagyott biztos és jó állás után való vágy vonzza — elég az hozzá, hogy a koresolyázó egylet elnökségéhez fordult azzal a kérelemmel, hogy vegyék őt vissza régi állásába. A mennyiben a kéresemnek eleget tesz az elnökség, hazajönne „Koresolya János“, kiről tudjuk, hogy a jégen már ő akart az ur és parancsoló lenni, s dolgát nagy szakértelemmel, elég tudással és fontos állása teljes tudatában végezte. Mert hát ez olyan „intézőféle“ állás mely meglehetősen jövedelmez és ha megbecsüli az alkalmazott magát, örökös kenyér. Látszik ez abból is, hogy Matécska visszakivánczik e nagyszerű állásba. Persze az elnökség és a választmány János kívánságát nem teljesítheti, s bár elismeréssel van az ő régi működése iránt — miután az állás be van töltve — nem reflektálhat rá. Ezt bizonyára szomorodott szívvél fogja tudomásul venni Amerikában János.

Elmaradt esküdtzéki tárgyalás. Az Erdős Mór és neje gyermekölési ügyében az esküdtzéki főtárgyalásnak október hó 1 én kellett volna megtartatni, azonban az igazságügyi orvosi tanács, melyhez az iratok felterjesztettek, nem készülhetett el a véleménynyel, úgy hogy most vagy a februári esküdtzéki ciklusra kell halasztani az ügy tárgyalását, vagy pedig rendkívüli esküdtzéki ciklus engedélyezés esetén ekkor kerül tárgyalásra az ügy.

Rendkívüli időjárás. Hetekig esett az eső. Még e hóban alig élveztünk verőfényes szép időt. Most pedig valóságos téli idő köszöntött be. Folyó hó 26 án a délelőtti órákban 2 fok melegeben sűrű pelyhekben szállingózott a hó. 27-én virradóra pedig erős dér volt. A fűtést mindenütt megkezdtek. Ha nem változik az idő, hosszú és kemény télnek nézünk elébe, a mi ugyancsak terhes költséget fog okozni a faárak drágasága mellett.

Baleset kirobbantásnál. Jolsván f. hó 27-én szerencsétlenség történt a kirobbantásnál, amennyiben a dinamittal való robbantás közben a kötőmeggől egy nagy darab a Trnóczki Lukács fejére esett, s ennek koponya csontját összetörte. A Gácsországból ide került 29 éves köfjében még volt annyi erő, hogy a nyert első orvosi segély után behorpadt fejével a vonatra ült, s Rimaszombatba jött, hol a kórházba felvételekor már összeesett. Még aznap este mártét alá került a sérült, s így talán sikerül őt életben tartani.

Zárlatfeloldás. Dobsina r. t. városban a sertés-vész, továbbá Zsór és Oldalfalva községekben a sertés-orbáncz, végül Harmacz községben a ragadós száj- és körömfájás megszűnt, a zárlat hatályon kívül helyeztetett.

!! Hazai gyártmány !!

Vevő közönségem igényei növekedtével ruha raktáromat ismét tetemesen megnagyobbitottam úgy, hogy mérsékelt árak mellett nagy választékban a következő ruhaneműk kaphatók:

Minden ezélnak és alkalomnak megfelelő férfi-, tíu- és gyermekruhák **Téli kabátok, városi bundák.** Gazdasági és vadász kabátok, mikádó, havelok Továbbá **utazó bundák és lábzsákok** elsőrendű minőségekben — Végül **női confectio** dus választékban

REISZ M.,
női és uri divatüzlete
RIMASZOMBAT.

!! Hazai gyártmány !!

Nagy bor-pince

október 1-től bérbe vehető **Jánosi-utca 9. szám** alatt. — Kiadja: **Rónay Gyula,** tulajdonos.

RÁBELY KÁROLY

KÖNYVKÖTÉSZETE

RIMASZOMBAT, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Alulírott tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy a már négy év óta fennálló és a legjobb hírek örvendő

könyvkötészetemet

mindenféle legújabb rendszerű **gépek, divatos betűk, körzetek, díszítő tárgyak** stb. vel szereltem tel; miért is **ajánlom szolgáltatásom** bárminek a könyvkötészet körébe tartozó **munkáknak pontos, divatszerű és szolid kiviteiben való elkészítésére.**

Felhívom könyvkötészetemre a vidéki **jegyző és tanító urak,** valamint a **kaszinók, olvasó körök és énekkarok** jóakaratu figyelmét is, kérve pártfogásukat.

Itt említem meg és hívom fel a vidék figyelmét, hogy vármegyénk minden nagyobb helyén **megjelenek országos vásárok alkalmával** a raktáromon levő több mint **ötven különböző-féle kivitelű ima és énekes könyveimmel;** a melyek a legjutányosabb áron nálam szerzethetők meg; — ugyanakkor **bekötni való műveket is átveszek,** miáltal a postai küldés feleslegessé válik.

A nagyérdemű közönség jóakaratu pártfogását ismételten kérve, vagyok kiváló tisztelettel

RÁBELY KÁROLY,

Rimaszombat, Kossuth Lajos-utca 5. sz.

Elsőrangú fővárosi és vidéki intézetek és cégek képviselője.

CSORDÁS LAJOS

„Rimaszombati Jelzálogkölcson-Vállalat“

(Kereskedelmi, bizományi és bank-iroda.)

Rimaszombat Erzsébet-tér 8. sz. (Miskolczy-féle cukrászda mellett.)

Alulírott cég tisztelettel értesíti Rimaszombat város és Gömör-Kishontvármegye közönségét, hogy a folyó évi **szeptember hó 15-én** (Erzsébet-tér 8. sz. alatt) működését megkezdette

Ügykörét képezi:

Törlesztéses jelzálog-kölcsonök föld és házbirtokra.
Jelzálog, váltó, tisztviselő kölcsonök folyósítása és konvertálása.
Értékpapir, sorsjegy, részvények vétele, eladása, ezekre előleg szerzés
Előleg arany, ezüst és ékszereműekre.
Ingatlan vétele, eladása, ezek parcellázása és finanszírozása.
Ház- és földbirtok bérbevétele és bérbeadása.
Kereskedelmi és bizományi ügyletek.
Gazdasági gépek és eszközök vétele és eladása.

Biztosítások: u. m. **Tűz-, élet, jég- és járadék-** valamint **állatbiztosítás.**

Hivatkozva kereskedelmi és pénzügyi működésekre, garanciát vállalok arra nézve, hogy mindenben a legmesszebb menő igényeket képes vagyok kielégíteni igen szolid alapon s a legmélyebb titoktartás mellett.

Szives megbízásokat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

CSORDÁS LAJOS.

Rimaszombati jelzálogkölcson vállalat kereskedelmi, bizományi és bankiroda.

Mindennemű felvilágosítást díjtalanul készséggel adok.

Eladó

10 db Gömörmezei nép- és iparbanki részvény, valamint a Sijjártó utca 48. sz. a két igen jó lakóház kerttel és melléképületekkel.

Értekezhetni lehet **C ordás Lajos** urral Erzsébet tér 8. sz. alatt

A nagyérdemű gazdaközönség és kereskedelmi köröknek tisztelettel hozom tudomására, hogy **Rimaszombatban**

LEDERER VILMOS

gazdasági, kereskedelmi, bizományi ügynökség és terménykereskedés törvényszékieleg bejegyzett cégem alatt gazdasági szükségletekben és kereskedelmi árukban **ügynökségi és bizományi irodát nyitottam.**

Ennek igénybe vétele által a nagyérdemű gazdaközönség azon kellemes helyzetbe jön, hogy bármily szükségleteit itthon helyben, minden költséges és fáradságos utanjárást nélkül, megbízható módon, e edeti gyári árakon, jutányosan beszerezheti és kereskedelmi ügyeleteit itthon előnyösen el-nyolthatja.

Főtörökvésem leend ezen ezélnak lelkiismeretesen és a legpontosabban megfelelni, minélgyva kérem a nagyérdemű gazdaközönséget, szolgálataimat bizalommal és minél terjedelmesebb módon igénybe venni.

Ügyköröm:

1. Birtokok adásvétele és bérletek közvetítése.
2. Bármily gazdasági termelvény adásvétel közvetítése.
3. Törzsei határidőüzletek közvetítése bank útján.
4. Szarvasmarhák, lovak, birkák és sertések bevásárlása és eladásának közvetítése.
5. Állatbiztosítás (szarvasmarhák, lovak, juhok), melyben hártérites nyújtatik 80 % erejéig, ha azok **baleset, tűz vagy betegség** folytán — a **járványos betegség** -ket is beleértve — akár **természetes kimulással, akár kén szer-vágás** vagy pedig **kiirtás** következtében életüket vesztk. T-hat **minden esély ellen.** Azonkívül **herelés és szállítás** eseteiben — olosó díjtételek mellett.
6. Termelői-eg-nyújtás bank amatláb mellett.

Áruüzikelm: Mindennemű gazdasági gépek, u. m. ekék, boronak, rögtörő hengerek, extirpatorok, kapáló és töltető ekék, vetőgépek, rostak, járgányok, cseplőgépek, szecskav gók, répavágók, lovasgereblyék és szénaforgatók, fűkaszáló és aratógépek, benzinmotorok, hid- és marhamérlegek, tizedes-mérlegek stb.

Műtrágyák: Thomas-salak 16—18% superphosfat 16—19%, kálsó 20, 30 és 40%, chilisáletrom, trágyagips, szárított sertés- és marhatrágya

Erőtakarmanyok: Kisbér erőtakarmany 12 % protein és zsír. 20—22 % cukortartalommal, Folyékony melasse 48—50 % cukortartalommal. Szárított czukorrépa-szele, konkoly, takarmányliszt 8 sz., buza-, rozs és árpa-korpa malata-csira, száraz moslék. Repezepegőcsa, napraforgó- és tokmagp gácsa

Gépolajok és consistens kenőanyagok. Gépszijak, ötelaruk, lótarok, zsakok és ponyvák. Tiszta kókusz-zsír, mely helyettesíti a drága sertés- és lúdzsirt Szilvórium, törköly és seprő-pálinka, áthuzat és raky-hordókbán.

Eredeti gyári árak.

Előnyös fizetési módokozatok.

Semmi-féle előleges kölcson nincs.

Mérsékelt díjazás utólag és megállapodás szerint.